

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП

Е-підпис Олег ЛАГОДНЮК

04.11. 2021 р.

06-10-98 S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Культура мови в ЗМК		Language culture in mass media
Шифр за ОП	OK28	Code in Educational Program
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Educational level: Bachelor's (first)
Галузь знань: Журналістика	06	Field of knowledge: Journalism
Спеціальність: Журналістика	061	Field of study: Journalism
Освітня програма: Журналістика		Educational Program: Journalism

Силабус навчальної дисципліни «**Культура мови в ЗМК**» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Журналістика» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 061 «Журналістика» галузі знань 06 «Журналістика». Рівне. НУВГП. 2021. 12 с.

ОПП на сайті університету:

<http://ep3.nuwm.edu.ua/view/types/edu=5Fprograms/2017.html>

Розробник – Дзюба Майя Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики та українознавства.

Схвалено на засіданні кафедри журналістики та українознавства
Протокол № 2 від 30 вересня 2021 року

Завідувач кафедри – Малевич Леся Дмитрівна, кандидат філологічних наук, доцент.

Керівник освітньої програми – Супрун Володимир Миколайович, доктор філологічних наук, професор кафедри журналістики та українознавства

Схвалено науково-методичною радою з якості навчально-наукового інституту економіки та менеджменту.
Протокол №2 від 19 жовтня 2021 року

Голова науково-методичної ради з якості навчально-наукового інституту економіки та менеджменту – Ковшун Наталія Едуардівна, доктор економічних наук, професор.

СЗ №

© Дзюба М.М., 2021
© НУВГП, 2021

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Ступінь вищої освіти	<i>Бакалавр</i>
Освітня програма	<i>«Журналістика»</i>
Спеціальність	<i>061 «Журналістика»</i>
Рік навчання	<i>4</i>
Семестр	<i>8</i>
Кількість кредитів	<i>4,5</i>
Лекції	<i>16 годин</i>
Практичні заняття	<i>30 годин</i>
Самостійна робота	<i>89 годин</i>
Курсова робота	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>денна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>екзамен</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Дзюба Майя Миколаївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри журналістики та українознавства

Вікіситет

ORCID

Як комунікувати

http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Дзюба_Майя_Миколаївна

[http:// orcid.org/0000-0002-4229-7047](http://orcid.org/0000-0002-4229-7047)

[https:// m.m.dziuba@nuwm.edu.ua](https://m.m.dziuba@nuwm.edu.ua)

Актуальні оголошення – на сторінці дисципліни в системі Moodle

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація навчальної
дисципліни,
мета та завдання

Навчальна дисципліна «Культура мови в ЗМК» зорієнтована на систематизацію й удосконалення мовних знань та формування необхідних мовленнєвих умінь і навичок студентів, які опановують професію журналіста. Дисципліна має прикладний характер, зокрема, орієнтована на практичне вдосконалення мови, вибір мовцем найдоцільніших форм спілкування в масмедійному просторі, формування висококультурної національно-мовної особистості фахівця.

Мета вивчення дисципліни «Культура мови в ЗМК» – систематизація знань про мову і культуру мовлення, узагальнення уявлень про культуромовні складники, необхідні для професійної діяльності у ЗМК, відпрацювання практичних умінь слововживання, творення граматичних форм і синтаксичних конструкцій із дотриманням чинних норм сучасної української літературної мови, формування зразкової мовної особистості високоосвіченого журналіста, мова якого відповідає прийнятим у суспільстві нормам, відрізняється виразністю і красою.

Основні завдання:

- сформувати стійкі навички мовної нормативності, зокрема в її правописному, морфологічному й синтаксичному аспектах;
- вдосконалювати вміння студентів співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасних масмедіа;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у професійному спілкуванні;
- сприяти формуванню усвідомленої висококультурної національно-мовної особистості журналіста.

Покликання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle	https://exam.nuwm.edu.ua/course/index.php?categoryid=61
Компетентності	<p>ЗК1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку та опрацювання інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК2.Здатність усно й писемно спілкуватися українською мовою як державною в усіх сферах суспільного життя.</p> <p>ЗК5.Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК7. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів суспільної діяльності).</p> <p>ФК2.Здатність усно й письмово спілкуватися українською мовою як державною в професійній діяльності.</p> <p>ФК6.Здатність розвивати й підтримувати на якісному рівні творчі навички та публіцистичну майстерність.</p>
Програмні результати навчання	<p>РН1. Використовувати державну мову в професійній діяльності, включаючи усну та письмову комунікацію.</p> <p>РН 12. Створювати грамотний медіа продукт на задану тему, певного жанру, з урахуванням каналів поширення чи платформ оприлюднення.</p> <p>РН 19. Виявляти вміння організації й ведення діалогу на актуальну тему, демонструючи уважне сприйняття повідомленої співбесідником інформації й точну реакцію на неї.</p>

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи курсу «Культури мови в ЗМК»

Тема 1. Культура мови як наука і навчальна дисципліна

Кількість годин:

лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6

Предмет, завдання, теоретичні засади курсу, його зв'язок з іншими навчальними дисциплінами.

Багатоаспектність поняття культури мови. Мова і мовлення. Зв'язок мовлення з немовними структурами.

Мовна особистість і мовнокомунікативна компетенція.

Мовний, мовленнєвий та спілкувальний етикет. Етнічні особливості мовленнєвого етикету.

Мовленнєве самовиховання і його роль у становленні особистості журналіста. Основні проблеми культури мови в ЗМІ.

Тема 2. Комунікативні ознаки культури мови

	<i>Кількість годин:</i> <i>лекцій – 2, практичних занять – 2, самостійної роботи – 6</i>		
	Характеристика комунікативних ознак мови. Мовні та змістовно-мовні комунікативні якості. Правильність мови. Точність мови як одна з основних її комунікативних ознак. Логічність мови як відповідність семантичних зв'язків між словами й реченнями інтелектуальному змісту висловлювання. Основні умови логічності. Розмежування логічних та психологічних пауз: пауза пригадування, пауза напруження, пауза замовчування чи перерваного мовлення. Основні правила розстановки логічних наголосів: нове поняття, однорідні члени речення, виділення головного слова прямої мови та ін. Чистота мови. Виразність мови. Образність мови. Багатство й різноманітність мови. Доречність мови. Доступність, достатність, стислість мови. Змістовність, ясність, емоційність мови. Естетичність і дієвість мови. Взаємодія і взаємозалежність комунікативних якостей мови.		
Змістовий модуль 2. Правописні проблеми мови сучасних масмедіа			
Тема 3. Складні випадки орфографії в сучасних масмедійних текстах			
	<i>Кількість годин:</i> <i>лекцій – 2, практичних занять – 6, самостійної роботи – 16</i>		
	Основні зміни в «Українському правописі» (2019). Складні випадки правопису великої літери. Лапки у власних назвах. Складні випадки написання слів іншомовного походження. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Складні випадки правопису відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н та nn у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови. Складні випадки написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат. Складні випадки написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.		
Тема 4. Складні випадки пунктуації в сучасних масмедійних текстах			
	<i>Кількість годин:</i> <i>лекцій – 2, практичних занять – 6, самостійної роботи – 16</i>		
	Розділові знаки як основа членування мови, головні показники розстановки логічних пауз. Розділові знаки в простому ускладненому реченні. Розділові знаки в складносурядному реченні. Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому. Розділові знаки, в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.		
Змістовий модуль 3. Граматичні і стилістичні особливості культури мови в ЗМК			
Тема 5. Проблеми дотримання морфологічних норм у сучасному масмедійному дискурсі			
	<i>Кількість годин:</i> <i>лекцій – 4, практичних занять – 8, самостійної роботи – 20</i>		
	Формування морфологічних норм української літературної мови з урахуванням найновіших досягнень вітчизняного мовознавства. Зростання аналітизму в морфології. Складні випадки вживання іменників. Варіантність відмінкових закінчень іменників. Труднощі у вживанні іменників, пов'язані з категорією роду та числа. Особливості вживання фемінітивів. Варіанти відмінкових закінчень іменників. Відмінювання		

прізвищ, імен. Кличний відмінок.

Складні випадки вживання прикметників. Особливості утворення ступенів порівняння прикметників.

Уживання займенників. Варіантність відмінкових форм займенників. Використання пошанної множини займенників. Синонімічні заміни особових займенників.

Труднощі у вживанні числівників, дієслів, дієприкметників, дієприслівників, службових частин мови. Складні випадки вживання числівників. Уживання збірних числівників. Відмінювання кількісних числівників. Особливості сполучення числівників з іменниками.

Уживання дієслів. Творення деяких форм дієслова. Уживання дієприкметників, дієприслівників. Особливості перекладу дієприкметникових конструкцій російської мови на українську мову.

Особливості утворення ступенів порівняння прислівників..

Уживання службових частин мови. Уживання прийменників. Конструкції з прийменником **по**. Синонімія прийменникових конструкцій. Уживання сполучників.

Основні види морфологічних помилок. Уживання іменника в невідповідній формі роду, числа, відмінка. Ненормативне ступенювання прикметників (використання російськомовної граматичної моделі; злиття простої і складеної форм ступенів порівняння). Неузгодження форми вищого ступеня прикметника, ужитого як присудок, у роді, числі з підметом.

Неправильне введення в речення форми вищого ступеня прикметника (пропускання прийменника або сполучника). Некоректне вживання особового займенника, співвідносного за контекстом із різними іменниками, що спричиняє двозначність. Неузгодженість особового займенника із замінюваним словом (у роді, числі). Хибна граматична форма іменника у складі кількісно-іменних сполучень.

Уживання ненормативної форми дієприкметника. Уживання ненормативної форми дієприслівника. Неправильний вибір видової форми дієприслівника. Злиття простої і складеної форм ступенювання прислівників. Уживання невідповідного прийменника. Уживання невідповідного сполучника чи сполучного слова. Контамінація парних сполучників. Контактне вживання сполучників, які передають один тип смислових зв'язків.

Тема 6. Проблеми дотримання синтаксичних норм в сучасному масмедійному дискурсі

Кількість годин:

лекцій – 4, практичних занять – 6, самостійної роботи – 16

Нові явища у функціонуванні найуживаніших одиниць синтаксису. Розчленованість і сегментованість синтаксичних структур. Тенденція до ослаблення синтаксичного зв'язку. Зростання безприйменникових сполучень. Тенденції аналітизму в синтаксисі української мови. Процеси експресивізації мовлення.

Смислові зв'язки і порядок слів у простому реченні. Узгодження присудка з підметом, вираженим складним словом, збірними словами, числівником, з однорідними підметами. Уживання однорідних членів речення. Паралельні синтаксичні конструкції.

Основні види синтаксичних помилок. Порушення норм керування: неправильна відмінкова форма керованого іменника; уживання прийменникової конструкції замість безприйменникової чи навпаки. Контактне розміщення кількох слів в одній відмінковій формі. Неправильний порядок слів. Збіг двох прийменників. Неправильне введення дієприслівника в речення.

Порушення порядку слів (однорідних членів речення) при парних сполучниках. Неправильне використання однорідних членів речення: сполучення як однорідних членів частково збіжних (зокрема видових і родових) понять, а також непорівнянних понять; порушення граматичної форми керованих слів; неузгодженість обставини з одним або кількома однорідними членами речення; невмотивоване пропускання прийменників при однорідних членах речення; поєднання як однорідних синтаксичних конструкцій різного ґатунку; неправильна рубрикація.

Неправильна побудова складного речення: зміщення синтаксичної конструкції;

	нагромадження підрядних речень; неправильне використання сполучникових зв'язків; поєднання підрядного речення і члена речення як однорідних. Граматична невідповідність між узагальнюючим словом(словосполученням) і членами однорідного ряду. Контамінація прямої і непрямой мови.
Методи, технології навчання та викладання	Методи: мінілекція, бесіда, дискусія, спостереження й аналіз мовних фактів, ділові ігри, індивідуальні ситуативні завдання, проведення самоаналізу результатів. Технології проблемного, проєктного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні, ігрові, діалогові.
Засоби навчання	Мультимедійні і проєкційні засоби, інформаційно-комунікаційні системи, програмне забезпечення: програми комп'ютерного перекладу, автоматичного редагування, електронні лексикографічні ресурси, дидактичні матеріали.
Методи оцінювання та структура оцінки	<p>Для досягнення мети та реалізації завдань курсу студентам потрібно засвоїти теоретичний матеріал, виконати індивідуальні, самостійні завдання до практичних занять, вчасно виконати модульні контрольні роботи. У підсумку вони можуть отримати такі обов'язкові бали:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 60 балів – за поточну роботу; - 40 балів – за модульний контроль (МК 1 – 20 балів, МК 2 – 20 балів), який може бути зараховано як підсумковий. Студент має право скласти підсумковий контроль (екзамен) під час сесії (максимальний бал – 40), при цьому результати модульних контрольних робіт анулюються. <p>Усього – 100 балів.</p> <p>У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи: усного контролю (індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда), письмового контролю (тестування). Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.</p> <p>Оцінювання виконаних завдань, у тому числі творчого характеру, здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):</p> <ul style="list-style-type: none"> 0% – завдання не виконано; 40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні; 60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані; 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру; 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень. <p>Шкала оцінювання з детальним розподілом балів за темами наведена на сторінці навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle: https://exam.nuwm.edu.ua/course/index.php?categoryid=61</p> <p>Модульні контрольні роботи проходять у формі тестування із застосуванням системи Moodle. У тесті 30 запитань різної складності:</p> <ul style="list-style-type: none"> рівень 1 – 20 запитань по 0,6 балів (12 балів), рівень 2 – 8 запитань по 0,66 балів (5,28 балів), рівень 3 – 2 запитання по 1,36 балів (2,72 балів). <p>Усього – 20 балів.</p> <p>Студенти можуть отримати додаткові бали за написання рефератів, есе дослідницького характеру, наукових статей або тез з тематики курсу. Тему дослідницької роботи можна вибрати самостійно за погодженням із викладачем. Додаткові бали студентам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.</p> <p>Нормативні документи, що регламентують проведення поточного та підсумкового контролю знань студентів, можливість подання апеляції: http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/</p>

	Шкала оцінювання		
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
	90 – 100	відмінно	зараховано
	74-89	добре	
	60-73	задовільно	
	0-59	незадовільно	не зараховано
Місце навчальної дисципліни в освітній траєкторії здобувача вищої освіти	Вивченню дисципліни передують вивчення шкільного курсу української мови, університетських дисциплін «Українська мова в засобах масової комунікації» та «Редагування в ЗМІ».		
Поєднання навчання та досліджень	Студенти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть написати та опублікувати наукові статті, тези з тематики курсу. В освітньому процесі використовуються наукові дослідження викладача курсу.		
Інформаційні ресурси	<p>Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Антисуржик / за ред. О. Сербенської: навч. посібн. Львів: Апріорі, 2017. 304 с. 2. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення Львів : Світ, 1990. 231 с. 3. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови : навч. посіб. Львів : Світ, 2003. 432 4. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Вид. 2-ге, доп. К.: КММ, 2019. 5. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності: стилістика та культура мови; Ін-т укр. мови НАН України. К. : Довіра, 1999. 431 с. 6. Капелюшний А. О. Типові орфографічні та пунктуаційні помилки в журналістських текстах. Львів: ЛНУ, 2000. 60 с. 7. Культура спілкування у журналістській практиці : навч.-метод. посіб. / укладачі : Надія Бабич, Олеся Жук. Чернівці : Букрек, 2012. 160 с. 8. Літературна норма і мовна практика / [Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Коць Т. А. та ін.] ; за ред. С. Я. Єрмоленко. К., 2013. 320 с. 1. Методичні вказівки до виконання практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Культура мови в ЗМК» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Журналістика» спеціальності 061 «Журналістика» денної та заочної форми навчання [Електронне видання] / Дзюба М.М. Рівне : НУВГП, 2021. 9. Пономарів О. Культура слова. Мовнотилістичні поради : навч. посіб. ; 2-ге вид., стереотип. К. : Либідь, 2001. 240 с. 10. Пономарів О. Д. Українське слово для всіх і для кожного. К.: Либідь, 2013. 360 с. 11. Яцимірська М. Г. Культура фахової мови журналіста: навч. посібник. Львів: ПАІС, 2004. 332 с. 12. Яцимірська М. Г. Сучасна українська мова: Практикум із пунктуації: навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2009. 262 с. <p>Додаткова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 13. Ажнюк Б. Інновації в системі української мови та тенденції її розвитку. <i>Освіта і управління</i>. Київ: ЗАТ «ВІПОЛ», 2008. Т. 11. № 2-3. С. 37-42. 		

14. Азарова Л. Є., П'яст Н. І., Радомська Л. А. Українська мова. Складні вживання (найновіші рекомендації): навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2010. 90 с.
15. Баранник Д. Х. Українська мова на межі століть. *Мовознавство*. 2007. № 3. С. 3-17.
16. Вихованець І. Р. «Розмовляймо українською»: мовознавчі етюди. К. : Унів. вид-во «Пульсари», 2012. 160 с.
17. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Академічна граматика української мови. Київ, 2004.
18. Волощак М. Неправильно-правильно : довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації. К. : Просвіта, 2000. 128 с.
19. Дзюба М.М. Варіантність українських епонімічних термінів із погляду нормативності. Наукові записки. Серія філологічна. Острог: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2012. Випуск 31. С. 25–27.
20. Дзюба М.М. Політична комунікація: лінгвістичний аспект. *Децентралізація влади, проведення реформ в Україні. Сучасний стан та проблеми підготовки кадрів для об'єднаних територіальних громад* : збірник тез II Міжнародної науково-методичної конференції (14 грудня 2018 року). Рівне, 2018. С. 55-56.
21. Єрмоленко С. Просторова і часова глибина літературної норми: Хроніка. Літературна мова в теорії і практиці. *Дивослово*. 1999. № 4. С.61.
22. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови. Синтаксис. Донецьк: ДНУ, 2001. С. 508-532.
23. Загнітко А. Структурні і семантичні різновиди українських синтаксичних інновацій. *Лінгвістичні студії: зб. наук, праць* / Укл. А. Загнітко (наук, ред.) та ін. Випуск 11. У 2-х ч. Ч.І. Донецьк: ДонНУ, 2003. С.135-147.
24. [Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»](https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2704-19) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2704-19>
25. Капелюшний А. О. Стилїстика. Редагування журналістських текстів. Львів : ПАІС, 2003. 543 с.
26. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. Львів: ЛНУ, 2000. 68 с.
27. Капська А. Й. Виразне читання / А. Й. Капська. – К.: Вища школа, 1986. – 168 с.
28. Карпіловська Є. Зміни в структурі сучасної української мови та можливості їх моделювання. *Українська мова*. 2011. № 2. С. 3-18.
29. Карпіловська Є. Тенденції розвитку сучасного українського лексикону. *Українська мова*. 2007. № 4. С. 3-15.
30. Клименко Ф., Карпіловська Є., Кислюк Л. Київ: ВД Дмитра Бурого, 2008. 336 с.
31. Климова К. Я. Основи культури і техніки мовлення : навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. К. : Ліра К, 2006. 240 с.
32. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник. Київ: Академія, 2008. 464 с.
33. Культура мови : від теорії до практики : монографія [за ред. Л. Струганець]. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2015. 216 с.
34. М'ясянкіна Л. І. Конотація на рівні газетного тексту. Засоби масової інформації й утвердження державного суверенітету України. Львів: Світ, 1993. С. 140-144.
35. М'ясянкіна Л. І. Мова друкованої реклами. Львів: ЛНУ, 2004. 76 с.
36. Маленко О. О. Пуристичні тенденції в сучасній українській мові. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2008. №15. С. 2-3.
37. Масенко Л. Мова і суспільство : постколоніальний вимір. К. : ВД "Академія", 2004.
38. Масенко Л. Соціальна стратифікація української мови. Мовне середовище. *Мова і суспільство: Постколоніальний вимір*. Київ, 2004. С. 126-149.
39. Масенко Л. Сучасні проблеми правописного, термінологічного та лексикографічного нормування української мови. *Мова і суспільство:*

- Постколоніальний вимір*. Київ, 2004. С. 83-92.
40. Мацько Л. І. Культура української фахової мови : навч. посіб. К., 2007. 360 с.
 41. Миронченко В. Я. Основи інформаційного радіомовлення : підручник для студ. ун-тів спец. «Журналістика». К. : 1996. 438 с.
 42. Німчук В. В. До проблеми українського правопису у ХХ ст. Український правопис (Проект найновішої редакції). Київ: Наукова думка, 1999. С. 242-333.
 43. Павлюк Л. С. Текст і комунікація: Основи дискурсного аналізу. Львів: ПАІС, 2009. 76 с.
 44. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи. Львів: Афіша, 2001. – 416 с.
 45. Партико З. В. Галузеве редагування в засобах масової інформації: конспект лекцій. Львів: Афіша, 2007. 104 с.
 46. Пасинок В. Г. Основи культури мовлення. Навчальний посібник. К. : Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. 184 с.
 47. Пилинський М. М. Мовна норма і стиль. К.: Наукова думка, 1976. 288 с.
 48. Плющ М. Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Київ, 2010.
 49. Потапенко О. І., Кожуховська Л. П. та ін. Етимологія української мови: навч. посібник. Київ: Міленіум, 2002. 204 с.
 50. Потятиник Б. В., Лозинський М. В. Патогенний текст. Львів: Місіонер
 51. Проблеми культури мови і стилістики в журналістській практиці : навч.-метод. посіб. / укл. : проф. Бабич Надія Денисівна, асист. Жук Олеся Олександрівна. Чернівці : «Рута», 2007. 160 с.
 52. Радевич-Винницький Я. Двомовність в Україні: теорія, історія, мововживання : монографія. К. ; Дрогобич : Посвіт, 2011. 590 с.
 53. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Львів : Сполом, 2001. 223 с.
 54. Радчук В. Д. Мова в Україні: стан, функції, перспективи. *Мовознавство*. 2002. №2-3. С. 39-45.
 55. Радчук В. Українська мова в контексті глобалізації лінгвосфери.
 56. Різун В. В., Мамалига А. І., Феллер М. Д. Нариси про текст: Теоретичні питання комунікації і тексту. Київ: Київ. ун-т, 1998. 336 с.
 57. Різун В. В. Літературне редагування. К.: Либідь, 1996. 240 с.
 58. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд). Київ: Вид-во Українського фітосоціологічного центру, 1999. 148 с.
 59. Слинько І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. Київ, 1994. 245 с.
 60. Стишов О. А. Динамічні процеси в лексико-семантичній системі та словотворі української мови кінця ХХ ст. (на матеріалі мови засобів масової інформації): дис. на здобуття наук, ступеня д-ра філол. наук. Київ, 2003. 597 с.
 61. Струганець Л. В. Культура мови. Словник термінів. Тернопіль : Навч. книга – Богдан, 2000. 88 с
 62. Сучасна українська літературна мова : підручник. За ред. О. Д. Пономарева. Київ: Либідь, 2005. 488 с.
 63. Тараненко О. Демократизація і / або лібералізація. *Матеріали V конгресу Міжнародної асоціації україністів. Мовознавство: зб. наукових статей*. Чернівці: Рута, 2003. С. 10-18.
 64. Тараненко О. О. Колоквіалізація, субстандартизація та вульгаризація як характерні явища стилістики сучасної української мови. *Мовознавство*. 2002. №4-5. С. 33-39.
 65. Тараненко О. О. Сучасні тенденції до перегляду нормативних засад української літературної мови і явище пуризму. *Мовознавство*. 2008. № 2-3. С. 159-190.
 66. Тараненко О. О. Українська мова і сучасна мовна ситуація в Україні. *Мовознавство*. 2001. №4. С. 3-19.
 67. Терлак З. Синтаксичні кальки в аспекті норми. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2004. Випуск 34. Ч. II. С. 498-503.

68. Тищенко К. М. Мовні контакти українців. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2009. №4. С. 2-9.
69. Ткаченко Орест. Проблема мовної стійкості та її джерел. *Мовознавство*. 1990. № 4. С. 14-18.
70. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови. К.: Наукова думка, 2019.
71. Чабаненко В. А. Норми словотворення і мовна експресія. *Мовознавство*. 1980. № 2. С. 13-20.
72. Юносова В. О. Варіантність відмінкових закінчень іменників у сучасній українській літературній мові: монографія. Київ: Знання України, 2003. 126 с.
73. Яковець Р. Особливості українського лінгвопуризму (синтаксичний аспект). *Лінгвістичні студії: зб. наук, праць*. Випуск 15 / Укл.: Анатолій Загнітко (наук, редактор) та ін. Донецьк: ДонНУ, 2007.
74. Kozlovska L., Tereshchenko S., Malevych L., Dziuba M., Krasnopol'ska N., Tkachenko O. The Terminological Tolerance Concept for Economic Media Discourse: The Ukrainian Words vs Borrowed Words // Proceedings of the III International Scientific Congress 'Society of Ambient Intelligence 2020' (ISC-SAI 2020). Advances in Economics, Business and Management Research, Volume 129.

Інтернет-ресурси

75. <https://www.atlantis-press.com/proceedings/isc-sai-20/125937207>
76. <http://kultura-movy.wikidot.com> (Довідник з культури мови).
77. <http://nepravylno-pravylno.wikidot.com> (Довідник з українського слововживання М. Волошак).
78. <http://www.mova.info> (Лінгвістичний довідково-інформаційний портал).
79. <http://www.novamova.com.ua> (Проект розвитку української мови).
80. <http://www.rozum.org.ua> (Словники онлайн).
81. <http://sum.in.ua/> (Онлайн-версія «Словника української мови»).
82. <http://www.clres.com/dict> (Сторінка «Асоціації комп'ютерної лінгвістики» з посиланнями на словники, онтології, частотні списки слів, текстові масиви та інші лінгвістичні ресурси).
83. <https://translate.google.com.ua/> (Онлайн перекладач).

ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється відповідно до «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>.

Згідно з цим документом реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.

Перескладання модульних контролів здійснюється згідно з <http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/>.

Оголошення стосовно дедлайнів складання та перескладання оприлюднюються на навчальній платформі Moodle <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Правила академічної доброчесності

За списування під час проведення модульного контролю чи підсумкового контролю студент позбавляється подальшого права здавати матеріал і в нього виникає академічна заборгованість.

За списування під час виконання окремих завдань, студенту знижується оцінка відповідно до ступеня порушення.

Усі здобувачі виконані навчальні завдання самостійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag>

Вимоги до відвідування	Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. За об'єктивних причин пропуску занять (довідка про хворобу, інша поважна причина) студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі Moodle https://exam.nuwm.edu.ua/ Студент має право оформити індивідуальний графік навчання відповідно до Положення http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/ Здобувачі на заняттях можуть використовувати мобільні телефони та ноутбуки, але винятково з навчальною метою з цієї дисципліни.
------------------------	---

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Правила отримання зворотної інформації про дисципліну	Щосеместрово студенти проходять онлайн-опитування стосовно якості викладання та навчання викладачем цього курсу та стосовно якості освітнього процесу в НУВГП. Процес опитування регулюється Порядком опитування здобувачів вищої освіти та випускників стосовно якості освіти та освітньої діяльності у Національному університеті водного господарства та природокористування http://ep3.nuwm.edu.ua/17224/ За результатами анкетування студентів викладачі можуть покращити якість навчання та викладання цієї та інших дисциплін. Результати опитування надсилають студентам.
Оновлення	З ініціативи викладача зміст цього курсу оновлюється щорічно з урахуванням змін у законодавстві України, наукових досягнень та сучасних практик у галузі. У викладанні цієї дисципліни враховано вимоги Закону України «Про вищу освіту», нормативні документи щодо організації освітнього процесу в закладах вищої освіти та Стандарт вищої освіти України галузі знань 06 Журналістика спеціальності 061 «Журналістика», затверджений і введений у дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.06.2019 № 864. Студенти також можуть долучатися до оновлення дисципліни шляхом подання пропозицій викладачеві.
Навчання осіб з інвалідністю	Документ стосовно організації навчального процесу для осіб з інвалідністю доступний за покликанням http://ep3.nuwm.edu.ua/15913/ У випадку навчання таких категорій здобувачів освітній процес цього курсу враховуватиме, за можливістю, усі особливі потреби здобувача. Викладач та здобувачі вищої освіти з цієї освітньої програми максимально сприятимуть організації навчання для осіб з інвалідністю та особливими освітніми потребами.

Лектор

Дзюба М.М., кандидат філологічних наук, доцент
кафедри журналістики та українознавства